

ΑΡΧΑΙΟ-
ΛΟΓΙΚΟΣ
ΧΩΡΟΣ
ΛΕΡΝΑΣ

ARCHAEO-
LOGICAL
SITE OF
LERNA

Νεολιθική Οικία

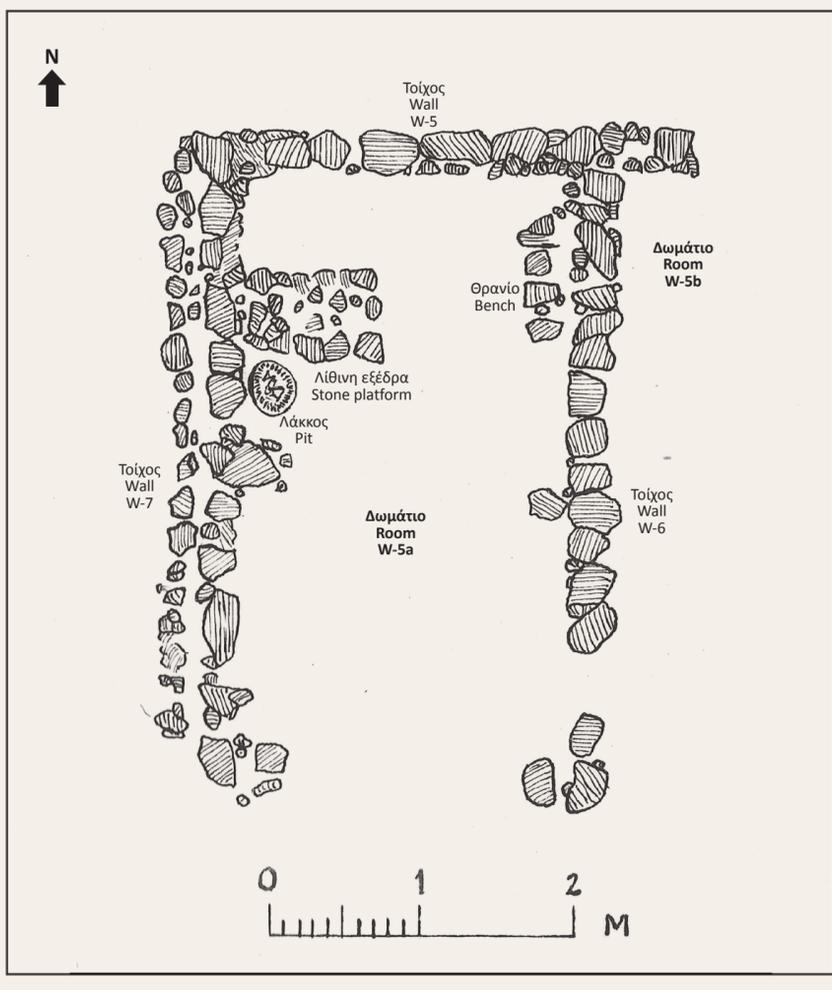
Η έρευνα των βαθύτερων στρωμάτων του προϊστορικού οικισμού έφερε στο φως κατάλοιπα της αρχαιότερης εγκατάστασης, τα οποία αντιστοιχούν στις δύο πρώτες οικιστικές φάσεις της Λέρνας (*Λέρνα Ι* και *Λέρνα ΙΙ*) και ανάγονται χρονικά στα τέλη της Αρχαιότερης και τη Μέση Νεολιθική περίοδο (τέλη 7^{ης}-μέσα 6^{ης} χιλιετίας π.Χ.).

Αντιπροσωπευτικό δείγμα οικίας της Μέσης Νεολιθικής περιόδου είναι σήμερα ορατό στο νοτιοδυτικό τμήμα του ερευνημένου χώρου, όπου αποκαλύφθηκαν εκτεταμένα λείψανα του Νεολιθικού οικισμού, τα οποία διατηρούνται σε κατάχωση. Μέσα σε βαθύ όρυγμα που ορίζεται από σύγχρονους αναλημματικούς τοίχους, είναι εμφανή τα λίθινα θεμέλια του δυτικού τμήματος της οικίας («κτήριο W-5»), η οποία διέθετε τουλάχιστον δύο δωμάτια (**Εικ. 1**). Το πλήρως διατηρούμενο δωμάτιο W-5a έχει διαστάσεις 4,5 x 2 μ. (εμβαδόν 9 μ²), ενώ μικρό τμήμα ενός δεύτερου δωματίου (W-5b) διατάσσεται στα ανατολικά του πρώτου (**Σχ. 1**).

Τα θεμέλια των τοίχων της οικίας διατηρούνται σε ύψος ενός ή δύο δόμων, με εξαίρεση τη βορειοδυτική γωνία, στην οποία σώζονται σε τρεις δόμους. Έχουν πάχος 30 εκ. περίπου και αποτελούνται από μεγάλες επιμήκεις πέτρες με μικρότερους λίθους στα διάκενα. Κατά μήκος της εξωτερικής πλευράς του δυτικού τοίχου W-7 μία σειρά μικρών λίθων πιθανώς χρησίμευε ως ανάχωμα. Η ανωδομή της οικίας θα ήταν από ωμοπλίνθους και η σκεπή της θα ήταν κατά πάσα πιθανότητα επίπεδη. Διατηρούνται ίχνη του δαπέδου της από σκληρό ηλόχωμα.

Στο νότιο πέρασ του ανατολικού τοίχου W-6 του δωματίου W-5a διαμορφώνεται άνοιγμα πλάτους 50 εκ. περίπου, το οποίο θα αποτελούσε τη δίοδο επικοινωνίας μεταξύ των δύο δωματίων της οικίας. Επίσης, στο μέσον περίπου των δύο μακρών τοίχων του οι δύο αντικριστοί προεξέχοντες λίθοι όριζαν πιθανότατα ένα εσωτερικό χώρισμα ελαφρού τύπου, που έτεμνε το δωμάτιο σε δύο επιμέρους περίπου ισομεγέθεις χώρους.

Η κύρια δραστηριότητα εντοπίζεται στη βορειοδυτική γωνία του δωματίου W-5a, όπου μία λιθόκτιστη εξέδρα διαστάσεων 90 x 60 εκ. θα χρησίμευε ως επιφάνεια εργασίας ή τραπέζι φαγητού. Κοντά της βρέθηκε μία μυλόπετρα (;) (**Εικ. 2**), καθώς και τμήματα ευμεγέθους αγγείου, όπου πιθανότατα αποθηκεύονταν τα αλεσμένα δημητριακά, ενώ ακριβώς στα νότια της λίθινης εξέδρας το κατώτερο τμήμα αγγείου εντός αβαθούς κυκλικού λάκκου θα χρησίμευε πιθανώς στη φύλαξη των κόκκων που επρόκειτο να αλεσθούν. Στον έναντι τοίχο W-6 μία σειρά από πέτρες θα αποτελούσε μάλλον τη βάση κάποιου είδους επίπλωσης, ενδεχομένως ενός θρανίου, το οποίο θα καλυπτόταν με δέρματα και/ή χαμόκλαδα. Επομένως ο εξοπλισμός της Νεολιθικής οικίας περιοριζόταν στα απολύτως βασικά, καθώς πολλές από τις οικιακές δραστηριότητες την περίοδο αυτή λάμβαναν χώρα στον εξωτερικό χώρο, όπου θα υπήρχαν εγκαταστάσεις, όπως εστίες, μυλόπετρες κ.ά. (**Σχ. 2, Εικ. 3**).

Σχ. 1. Κάτοψη της Νεολιθικής οικίας «W-5». [Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας].

Plan 1. Plan of the Neolithic house "W-5". [Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive].

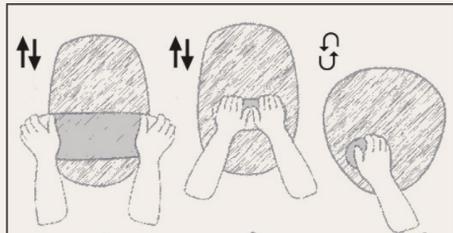
Εικ. 1. Άποψη της Νεολιθικής οικίας «W-5» από νότο. [Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας, έτος 1956].

Fig. 1. Neolithic house "W-5", from south. [Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive, year 1956].

Εικ. 2. Μυλόπετρα που βρέθηκε πλησίον της λίθινης εξέδρας (επιφάνεια εργασίας ή τραπέζι φαγητού) της Νεολιθικής οικίας «W-5». [Φωτό: Αρχείο ΕΦ.Α.ΑΡΓ.].

Fig. 2. Millstone found nearby the stone platform (work surface or dining table) of the Neolithic house "W-5". [Photo: Archive of the Ephorate of Antiquities of Argolis].

Σχ. 2. Τρεις διαφορετικοί τρόποι χρήσης των μυλόλιθων, δηλ. του τριβείου (λίθινη επιφάνεια άλεσης) και του τριπτήρα (λίθινο εργαλείο άλεσης). Σχέδιο Δ. Χονδρού (2018).

Plan 2. Three different ways of using millstones, that is the grindstone (stone grinding surface) and the handstone (stone grinding tool). Plan by D. Chondrou (2018).

Εικ. 3. Επίδειξη του τρόπου χρήσης των προϊστορικών μυλόλιθων (Α. Χαλεπά). [Πηγή: Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, Αρχείο Ανασκαφών Λέρνας, έτος 1952].

Fig. 3. Demonstration of the use of prehistoric millstones (A. Halepa). [Source: American School of Classical Studies at Athens, Lerna Excavations Archive, year 1952].

Neolithic House

The investigation of the deeper layers of the prehistoric settlement brought to light the remains of the oldest settlement, which correspond to the first two residential phases of Lerna (*Lerna I* and *Lerna II*) and date back to the end of the Early and the Middle Neolithic period (end of the 7th - mid 6th millennium BC).

A representative example of a house dating to the Middle Neolithic period is today visible in the southwestern part of the researched area, where extensive remains of the Neolithic settlement were discovered, now preserved under a layer of fill. The stone foundations of the western part of the house (Building W-5) are visible within a deep trench defined by modern retaining walls. The house had at least two rooms (**Fig. 1**): The fully preserved room W-5a measures 4.5 x 2 m (area 9 m²), whereas a small section of a possible second room (W-5b) lies to the east of the first one (**Plan 1**).

One or two courses of the foundations of the house walls survive, with the northwest corner surviving to a height of three courses. The foundations are approximately 30 cm thick, composed of large elongated stones with smaller rocks filling the gaps in between, while a series of small stones along the exterior face of west wall W-7 likely served as a retaining wall. The superstructure of the house would have been of sun-dried mud bricks and it most likely had a flat roof. Traces of a hard clay floor also survive.

At the southern end of east wall W-6 of room W-5a, an opening approximately 50 cm wide would have facilitated communication between the two rooms of the house. Additionally, in about the middle of its two long walls, two opposite protruding stones likely defined some light interior partition that divided the room into two approximately equivalent spaces.

The main activity area is located in the northwest corner of room W-5a, where a stone platform measuring 90 x 60 cm would have served as a work surface or dining table. Found nearby was a grindstone (?) (**Fig. 2**) and part of a large vessel, likely for storing ground grain, and just to the south of the stone platform was the lower section of a vessel embedded into a shallow circular pit, likely used to store produce awaiting milling. On the opposite wall W-6, a series of stones were likely the base of some kind of furniture, possibly a bench, which would have been covered with skins and/or twigs. It thus appears that the Neolithic house was equipped with just the bare essentials, given that many household activities during this period took place outdoors, where there would have been other installations such as hearths, millstones, etc. (**Plan 3, Fig. 3**).

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
& ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΦΟΡΕΙΑ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

www.argolisculture.gr

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Co-funded by Greece and the European Union

ΕΣΠΑ 2021-2027

Partnership Agreement 2021-2027

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Program Peloponnisios